Przywróc
polskim b

27 pa
Prezy
nazwiska 14 osób, których szczątki zostały odnalezione i zidentyfikowane w ramach działań Instytutu Pamięci Narodowej. W uroczystości wręczenia not identyfikacyjnych wzięli udział przed
zaste
Naro
Mate
Szwa

Uroczystość wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom ofiar niemieckiego i komunistycznego terroru. Warszawa, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Wśród
ramach prac IPN przeprowadzonych w Pomiechówku, Radomiu, Rzeszowie, Warszawie, Białymstoku, Krakowie i Katowicach. Jest również jedna osoba odnaleziona na Ukrainie oraz podany już do publicznej wiadomości ppor. Mieczy
Zjednc

Do ucz
Karol N

–
m

2012 przez profesora Krzysztofa Szwagrzyka. Wspierałem to dzieło służąc na czele Instytutu Pamięci Narodowej. Wiem, jakich starań wymaga ono od historyków i archiwistów, archeologów i

Uroczystość wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom ofiar niemieckiego i komunistycznego terroru – Warszawa, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

– napis
Wojcie

Zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski podkreślił wagę zobowiązania, jakie spoczywa na barkach Instytutu:

–

Uroczystość wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom ofiar niemieckiego i komunistycznego terroru – Warszawa, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

– zaznaczył dr hab. Karol Polejowski i skierował słowa do młodzieży obecnej na uroczystości – finalistów projektu IPN „Łączk

–

obowiązek.

Uroczystość wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom ofiar niemieckiego i komunistycznego terroru – Warszawa, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Dr hab. Krzysztof Szwagrzyk zapewnił:

Uroczystość wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom ofiar niemieckiego i komunistycznego terroru – Warszawa, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

– z w je w o ma. Obowiązku, który musi być realizowany przez następne lata. (…) Ta niekończąca się misja – misja polskiej pamięci – trwa i trwać będzie.

Uroczystość wręczenia not identyfikacyjnych rodzinom ofiar niemieckiego i komunistycznego terroru – Warszawa, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

W imie s zabrał

– u ś nazwiska i ludzkiej godności, które miały zostać na zawsze wymazane z kart historii. (…) To symbol nadziei dla tysięcy rodzin w całej Polsce, które nadal czekają na odnalezienie swoich bliskich. (… n w z P

W cere ł rodziny

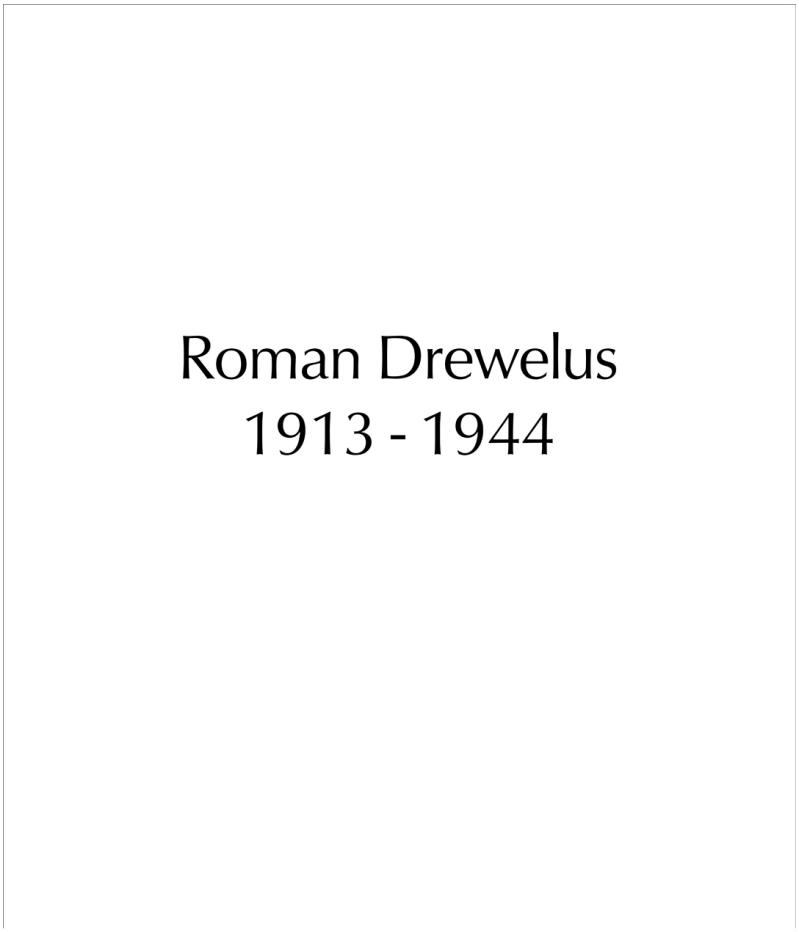
przedstawicieli Kancelarii Prezydenta RP, instytucji państwowych, środowisk kombatanckich, uczniów i nauczycieli oraz harcerzy, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczysta uroczystość na Cmentarzu Wojskowym w Warszawie, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Uroczysta uroczystość na Cmentarzu Wojskowym w Warszawie, 27 października 2026. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Obejrzyj uroczystość na kanale IPNtv

Poniżej prezentujemy portrety zidentyfikowanych ofiar wraz z krótkimi biogramami

Roman Drewelus

Urodził się 24 lutego 1913 r. w miejscowości Krzyżewo Borowe w powiecie makowskim jako syn Jana i Marianny z domu Rudzkiej. W czasie okupacji niemieckiej prowadził tam własne gospodarstwo rolne.

19 kwietnia 1944 r. został aresztowany przez funkcjonariuszy niemieckiego aparatu represji pod zarzutem przynależności do polskiego ruchu oporu.

Na czas trwania śledztwa został osadzony w więzieniu policyjnym w Forcie III w Pomiechówku, gdzie według oficjalnych niemieckich informacji zmarł w dniu 30 lipca 1944 r.

Szczątki Romana Drewelusa zostały odnalezione 5 listopada 2020 roku w trakcie prac ekshumacyjnych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na terenie Fortu III w Pomiechówku.

Stanisław Duda
1925 - 1946

Stanisław Duda, „Dziadek”

Urodził się 6 lutego 1925 r. w Kolonii Rdzuchów w powiecie opoczyńskim jako syn Piotra i Zofii z domu Faliszewskiej. Do konspiracji wstąpił wiosną 1944 r. Był żołnierzem Narodowych Sił Zbrojnych, a następnie Armii Krajowej na terenie powiatu

radomskiego. Po wkroczeniu Armii Czerwonej na Ziemię Radomską, od lutego do marca 1945 r. służył w Milicji Obywatelskiej. Od wiosny 1945 r. ponownie przeszedł do konspiracji, będąc członkiem poakowskiego oddziału NN „Stefana”/„Stena”, działającego na terenie powiatu radomskiego.

Latem 1945 r. grupa ta nawiązała współpracę z oddziałem ppor. Stanisława Henryka Podkowińskiego „Ostrolota” ze zgrupowania Delegatury Sił Zbrojnych por. Stefana Bembińskiego „Harnasia” – „Sokoła”. Później dołączył do oddziału Narodowego Związku Zbrojnego por. Adama Gomuły „Beja”. Od końca sierpnia do października 1945 r. ukrywał się, utrzymując jednocześnie kontakt z poakowską grupą Józefa Sałacińskiego, „Tygrysa”.

Stanisław Duda został aresztowany 29 października 1945 r. w Kolonii Rdzuchów przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej z Potworowa. 26 lipca 1946 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Kielcach na sesji wyjazdowej w Radomiu skazał go na karę śmierci.

Wyrok wykonano 31 sierpnia 1946 r. w więzieniu w Radomiu. Z protokołu wykonania kary śmierci wynika, że mimo skazania przez sąd wojskowy, został stracony przez powieszenie.

Szczątki Stanisława Dudy zostały odnalezione 12 listopada 2024 r. podczas prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na terenie Cmentarza Rzymskokatolickiego przy ul. Limanowskiego w Radomiu.

Mieczysław Dziemieszkiewicz
1925 - 1951

ppor. Mieczysław Dziemieszkiewicz, „Rój”

Urodził się 28 stycznia 1925 r. w Zagrobach w powiecie łomżyńskim jako syn Adama i Stefanii z domu Świerczewskiej. Jego starszy brat Roman, pseudonim „Adam”, „Pogoda”, komendant Narodowych Sił Zbrojnych na powiaty Ostrołęka i Ciechanów, zginął z rąk żołnierzy Armii Czerwonej w 1945 r. Młodszy brat, Jerzy, pseudonim „Żbik”, za działalność w podziemiu antykomunistycznym został skazany w 1949 r. na siedem lat więzienia.

Mieczysław Dziemieszkiewicz wiosną 1945 r. został wcielony do 1 Zapasowego Pułku Piechoty w Warszawie, skąd zbiegł i wstąpił do oddziału Narodowych Sił Zbrojnych – Narodowego Zjednoczenia Wojskowego pod dowództwem ppor. Mariana Kraśniewskiego, „Burzy”. W oddziale przyjął pseudonim „Rój”. Początkowo pełnił funkcję

łącznika, później został dowódcą patrolu Pogotowia Akcji Specjalnej na teren powiatu ciechanowskiego. Do głównych działań oddziału należała fizyczna likwidacja przeciwników politycznych, członków Polskiej Partii Robotniczej oraz funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej.

Mieczysław Dziemieszkiewicz w czasie amnestii w 1947 r. nie ujawnił się i pozostał w konspiracji. W wyniku przeprowadzonej wówczas reorganizacji XVI Okręgu NZW został komendantem, a jednocześnie dowódcą oddziału na powiat ciechanowski, płoński i mławski.

Pod koniec 1949 r., po rozbiciu komendy Okręgu, oddział „Roja" podzielił się na trzy samodzielne patrole partyzanckie. Pomimo natężonych akcji UB, „Rój" starał się utrzymać struktury Okręgu NZW. Nadal przeprowadzał akcje bojowe, takie jak rozbicie posterunku MO w Czernicach Borowych, zatrzymanie pociągu w Gołotczyźnie i wystąpienie propagandowe do pasażerów i ludności, oraz akcje ekspropriacyjne i likwidacyjne.

Pod koniec 1950 r. zintensyfikowano działania operacyjne mające na celu likwidację oddziału „Roja". Zwerbowano do współpracy kilkuset agentów i informatorów. Wydany przez współpracującą z UB córkę małżonków Burkackich, Mieczysław Dziemieszkiewicz wraz z kpr. Bronisławem Gniazdowskim, „Mazurem" polegli 14 kwietnia 1951 r. w obławie zorganizowanej w Szyszkach w powiecie pułtuskim przez kilkuset żołnierzy KBW, funkcjonariuszy UB i MO. Ciało „Roja" przed pochówkiem zostało okazane do identyfikacji rodzinie.

Szczątki Mieczysława Dziemieszkiewicza zostały odnalezione w czerwcu 2017 r. podczas prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na terenie Cmentarza Wojskowego przy ul. Powązkowskiej w Warszawie.

Stanisław Kossakowski
1914 - 1946

ppor. Stanisław Kossakowski vel Kozakowski, „Ułan”, „Krakus”

Urodził się 7 kwietnia 1914 r. w Krakowie, jako syn Ludwika i Emilii z domu Wiktorowicz. Ukończył tam szkołę powszechną i dwie klasy gimnazjum. Służbę wojskową odbywał w 8 Pułku Ułanów. Ukończył szkołę podoficerską, uzyskując stopień plutonowego oraz funkcję instruktora jazdy konnej i wyszkolenia bojowego.

Brał udział w wojnie obronnej 1939 r. W 1943 r. został zaprzysiężony do Armii Krajowej. We wrześniu 1944 r. wstąpił do Milicji Obywatelskiej, służył w Komendzie Wojewódzkiej MO w Rzeszowie w stopniu podporucznika. Wiosną 1945 r. zdezerterował i dołączył do oddziału Narodowej Organizacji

Wojskowej Stanisława Pelczara, pseudonim „Majka”, gdzie pełnił funkcję oficera wyszkolenia. Po jego rozbiciu, w czerwcu 1945 r., wstąpił do oddziału Mieczysława Bielca, pseudonim „Błysk”. Po aresztowaniu dowódcy zorganizował własny oddział, który działał w powiatach brzozowskim i sanockim, we współpracy ze zgrupowaniem Narodowych Sił Zbrojnych Antoniego Żubryda.

Następnie prowadził działalność konspiracyjną pod przybranym nazwiskiem „Stanisław Górski”, podróżując między Krakowem a powiatem brzozowskim. 28 kwietnia 1946 r. został aresztowany w Krakowie, a następnie przewieziony do Rzeszowa, gdzie przeszedł brutalne śledztwo.

15 czerwca 1946 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział do Spraw Doraźnych skazał go na karę śmierci. Wyrok wykonano 21 czerwca 1946 r. przez powieszenie. Ciało Stanisława Kossakowskiego pochowano potajemnie na cmentarzu Pobitno w Rzeszowie.

Szczątki Stanisława Kossakowskiego zostały odnalezione 5 listopada 2025 r. podczas prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na terenie cmentarza Pobitno w Rzeszowie.

Franciszek Kozak
1909 - 1939

Franciszek Kozak

Urodził się 4 grudnia 1909 r. w Kielcach jako syn Andrzeja i Katarzyny z domu Dudek. Żołnierz Wojska Polskiego, uczestnik wojny obronnej w 1939 r. Brał udział w walkach toczonych przeciwko Niemcom przez 10 Brygadę Kawalerii płk. Stanisława Maczka pod Lwowem, gdzie poległ pomiędzy 15 a 17 września. Został pochowany we wspólnej mogile na cmentarzu w miejscowości Zboiska. W 1987 r. cmentarz został zniszczony i zlikwidowany przez władze sowieckie.

Szczątki Franciszka Kozaka zostały odnalezione w sierpniu 2025 r. podczas prac ekshumacyjnych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej we Lwowie – Zboiskach, we współpracy z ukraińskim partnerem.

Franciszek Krzymowski
1922 - 1947

Franciszek Krzymowski, „Kurz”

Urodził się 22 października 1922 r. w Wygnance, w powiecie radzyńskim, jako syn Stanisława i Anastazji z domu Prokopiuk. Od marca 1944 r. był członkiem placówki w Wygnance w Rejonie IV Obwodu Armii Krajowej Radzyń Podlaski. W listopadzie 1944 r. został zmobilizowany do Wojska Polskiego, gdzie służył w 40. Pułku Artylerii Lekkiej. Zdezerterował w maju 1945 r. Od czerwca 1945 r. związał się ponownie z placówką Delegatury Sił Zbrojnych, następnie ze Zrzeszeniem „Wolność i Niezawisłość” w Wygnance.

Współpracował z oddziałem Jana Grudzińskiego, „Płomienia”. W jego gospodarstwie mieścił się magazyn broni. Ujawnił się 4 kwietnia 1947 r. przed

Powiatowym Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego w Radzyniu Podlaskim. Został zatrzymany 30 maja 1947 r. przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Milicji Obywatelskiej w Radzyniu. Był sądzony w trybie doraźnym. 26 września 1947 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Lublinie skazał go na karę śmierci. Wyrok wykonano 11 października 1947 r. w więzieniu na Zamku w Lublinie.

Szczątki Franciszka Krzymowskiego zostały odnalezione 12 kwietnia 2021 r. podczas prac prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ul. Unickiej w Lublinie.

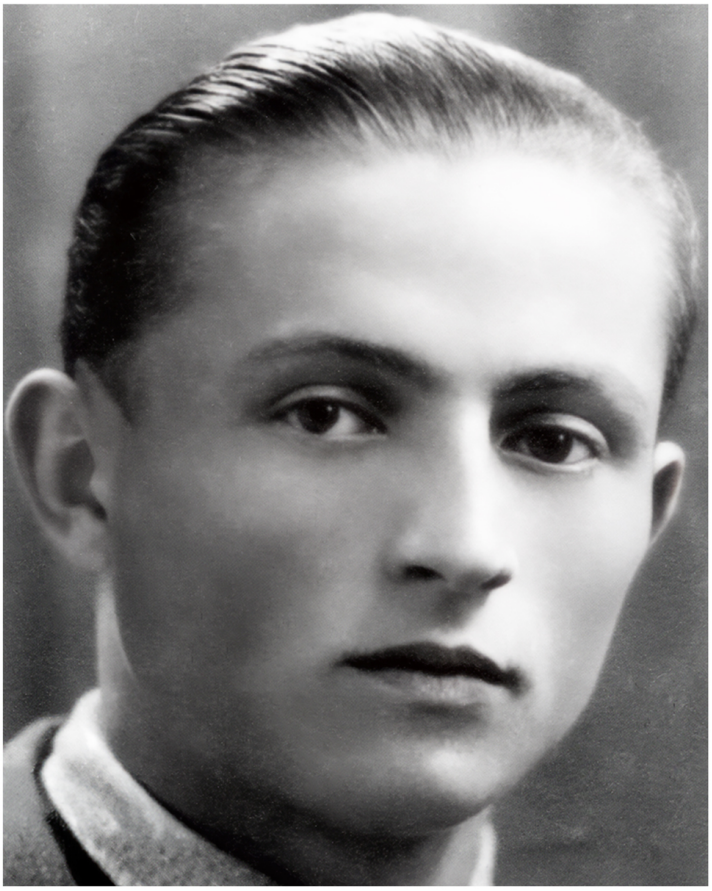
Stefan Kulesza
1922 - 1946

Stefan Kulesza, „Wilk”

Urodził się 12 lutego 1922 r. w Sikorach-Pawłowiętach w powiecie wysokomazowieckim, jako syn Józefa i Stanisławy z domu Mościckiej. Był członkiem Pogotowia Akcji Specjalnej 3. Brygady Wileńskiej Narodowego Zjednoczenia Wojskowego. Należał do oddziału dowodzonego przez Stefana Zbigniewa Dęboroga-Leligdowicza pseudonim „Orlik”.

22 kwietnia 1946 r. w czasie potyczki z wojskiem obok wsi Sielc w gminie Boćki w powiecie bielskim oddział „Orlika” liczący szesnastu członków został rozbity przez grupę operacyjną złożoną z funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa i żołnierzy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Stefan Kulesza ostrzeliwał się z ręcznego karabinu maszynowego, został ranny i dostał się w ręce wojska. Z powodu postrzału w twarz nie mógł mówić podczas śledztwa. 21 września 1946 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Białymstoku pod przewodnictwem mjr. Włodzimierza Ostapowicza skazał go na karę śmierci. Wyrok wykonano w więzieniu karno-śledczym w Białymstoku 30 września 1946 r.

Szczątki Stefana Kuleszy zostały odnalezione 8 maja 2019 r. w trakcie prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej w okolicach cmentarza prawosławnego w Białymstoku na posesji przy ul. Gedymina.

Henryk Machała
1928 - 1950

Henryk Machała, „Gryf”, „Jaxa”, „Lech”

Urodził się 6 maja 1928 r. w Klonowej, w powiecie sieradzkim, jako syn Józefa i Teodozji z domu Prażmowskiej. W latach trzydziestych ukończył szkołę powszechną. Jego dalszą edukację przerwał wybuch II wojny światowej.

Po włączeniu ziemi sieradzkiej do III Rzeszy Niemieckiej rodzina Machałów została wysiedlona do Generalnego Gubernatorstwa. Zamieszkał w Łąkcicy koło Krościenka nad Dunajcem. W 1945 r. Henryk Machała powrócił do nauki szkolnej i w lipcu 1946 r. ukończył II Państwowe Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Nowym Sączu. Jednocześnie był zaangażowany w działalność Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej. 25 sierpnia 1947 r. jako dziewiętnastolatek wstąpił do oddziału partyzanckiego „Wiarusy”, działającego w

powiatach nowotarskim, nowosądeckim i myślenickim. Nadano mu pseudonim „Gryf”.

W kolejnych latach używał również pseudonimów „Jaxa” oraz „Lech”. Brał udział w wielu akcjach zbrojnych: starciach z funkcjonariuszami Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Urzędu Bezpieczeństwa, Milicji Obywatelskiej oraz likwidacji współpracowników aparatu represji. Odpowiadał też za przygotowywanie materiałów propagandowych oddziału, w tym odezw do miejscowej ludności. Po podziale „Wiarusów” wiosną 1948 r. znalazł się w grupie dowodzonej przez Kajetana Samborskiego, „Teściową”, a rok później został podkomendnym Stanisława Ludzi, „Harnasia”. Henryk Machała został aresztowany 24 lipca 1949 r. na polanie Surówki w masywie Lubonia Wielkiego w wyniku prowokacji Urzędu Bezpieczeństwa.

28 listopada 1949 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie skazał go na karę śmierci. Henryk Machała został stracony 12 stycznia 1950 r. w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie.

Szczątki Henryka Machały zostały odnalezione 16 października 2019 r. podczas prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Ryszard Pfaffenhausen
1913 - 1946

sierż. Ryszard Pfaffenhausen, „Dąb”

Urodził się 23 stycznia 1913 r. w Lublinie, jako syn Karola i Bolesławy z domu Kraśnickiej. Ukończył 7 klas szkoły powszechnej. W 1935 r. odbył służbę wojskową w garnizonie w Toruniu, którą zakończył w stopniu kaprala. Po 1945 r. zamieszkiwał z rodziną w Andrzejewie, w powiecie ostrowskim. Był żołnierzem Obwodu Armii Krajowej – Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” Zambrów.

W czasie służby został awansowany do stopnia sierżanta. W Zrzeszeniu „Wolność i Niezawisłość” pełnił rolę prezesa 8. kompanii terenowej w gminie Andrzejewo.

Został aresztowany 5 marca 1946 r. pod zarzutem udziału w napadzie rabunkowym w miejscowości Długobórz w powiecie łomżyńskim. 8 marca 1946 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku Wydział do Spraw Doraźnych pod przewodnictwem mjr. Włodzimierza Ostapowicza skazał go na karę śmierci. Wyrok wykonano w więzieniu karno-śledczym w Białymstoku 11 marca 1946 r.

Szczątki Ryszarda Pfaffenhausena zostały odnalezione w czerwcu 2018 r. w trakcie prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej w okolicach cmentarza prawosławnego w Białymstoku na posesjach przy ul. Gedymina.

Marian Rokosza
1920 - 1952

Marian Rokosza, „Trawa”

Urodził się 10 maja 1920 r. w miejscowości Trzepizury, w powiecie częstochowskim, jako syn

Feliksa i Rozalii z domu Mańka. 1 maja 1945 r. został zatrudniony jako funkcjonariusz Milicji Obywatelskiej w Częstochowie. 2 lutego 1947 r. zwolnił się ze służby, po czym zamieszkał w Cisiach i rozpoczął pracę jako robotnik w Hucie Blachownia.

Od 1950 r. należał do konspiracyjnej organizacji o nazwie „Korpus Wojska Polskiego" pod dowództwem Antoniego Paradowskiego pseudonim „Lew". Organizacja ta składała się z byłych członków Armii Krajowej i działała na terenie Częstochowy, powiatu częstochowskiego, kłobuckiego oraz lublinieckiego. Jej członkowie byli pod nieustanną obserwacją Urzędu Bezpieczeństwa. Główne działania organizacji skupiały się na gromadzeniu informacji na temat sytuacji politycznej w kraju, prowadzeniu akcji apriopriacyjnych dla dalszej działalności niepodległościowej. Aresztowania członków organizacji nasiliły się po dokonaniu napadu na samochód wiozący wypłaty dla pracowników Huty Blachownia.

13 listopada 1951 r. Rokosza został aresztowany przez funkcjonariuszy Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa w Katowicach pod zarzutem przynależności do nielegalnej organizacji oraz o dokonywanie napadów rabunkowych.

29 marca 1952 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Katowicach skazał go na karę śmierci. Marian Rokosza został rozstrzelany 8 lipca 1952 r. w katowickim więzieniu przy ul. Mikołowskiej.

Szczątki Mariana Rokoszy zostały odnalezione 18 września 2024 roku w trakcie prac prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na terenie cmentarza przy ul. Panewnickiej w Katowicach.

Wincenty Sobolewski
1922 - 1947

plut. Wincenty Sobolewski, „Przemytnik”

Urodził się 22 lutego 1922 r. w Bukowsku, powiat sanocki, jako syn Franciszka i Anny z domu Duduś. We wrześniu 1939 r. brał udział w wojnie obronnej jako członek Przysposobienia Wojskowego. Po walkach pod Sądową Wisznią trafił do niewoli niemieckiej, z której zbiegł i powrócił do domu.

W latach 1940–1943 przebywał na przymusowych robotach w Niemczech, skąd uciekł i pracował jako ślusarz w rodzinnym Bukowsku. Po przejściu frontu w 1944 r. został zmobilizowany do Wojska Polskiego, gdzie pełnił służbę w 16. Pułku Piechoty 6. Dywizji Piechoty.

W marcu 1945 r. został ranny w walkach pod Kołobrzegiem. Po zakończeniu wojny został przydzielony do Wojsk Ochrony Pogranicza –

początkowo służył jako dowódca drużyny i podoficer zwiadu strażnicy w Niedzicy, a następnie jako instruktor-wykładowca w 9. Odcinku Wojsk Ochrony Pogranicza w Nowym Sączu w stopniu plutonowego.

W styczniu 1946 r. został zwerbowany do współpracy przez Wydział Informacji Wojsk Ochrony Pogranicza jako informator o pseudonimie „Kruczek". Nie chcąc najprawdopodobniej jej realnie podjąć i, jak sam relacjonował, zagrożony aresztowaniem, skorzystał z kilkudniowego urlopu, podczas którego dołączył z bronią do partyzantki niepodległościowej. We wrześniu 1946 r. został żołnierzem Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica" Józefa Kurasia „Ognia". W oddziale pełnił funkcję szefa 1. kompanii używając pseudonimu „Przemytnik". Ujawnił się w lutym 1947 r. Cztery miesiące później został aresztowany pod zarzutem nielegalnego posiadania broni. W dniu 11 sierpnia 1947 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie obradujący w trybie postępowania doraźnego skazał go na karę śmierci. Wincenty Sobolewski został rozstrzelany 23 sierpnia 1947 r. w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie.

Szczątki Wincentego Sobolewskiego zostały odnalezione 8 lipca 2025 r. podczas prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na terenie Cmentarza Rakowickiego w Krakowie.

Franciszek Śmieszek
1912 - 1946

Franciszek Śmieszek, „Głaz”

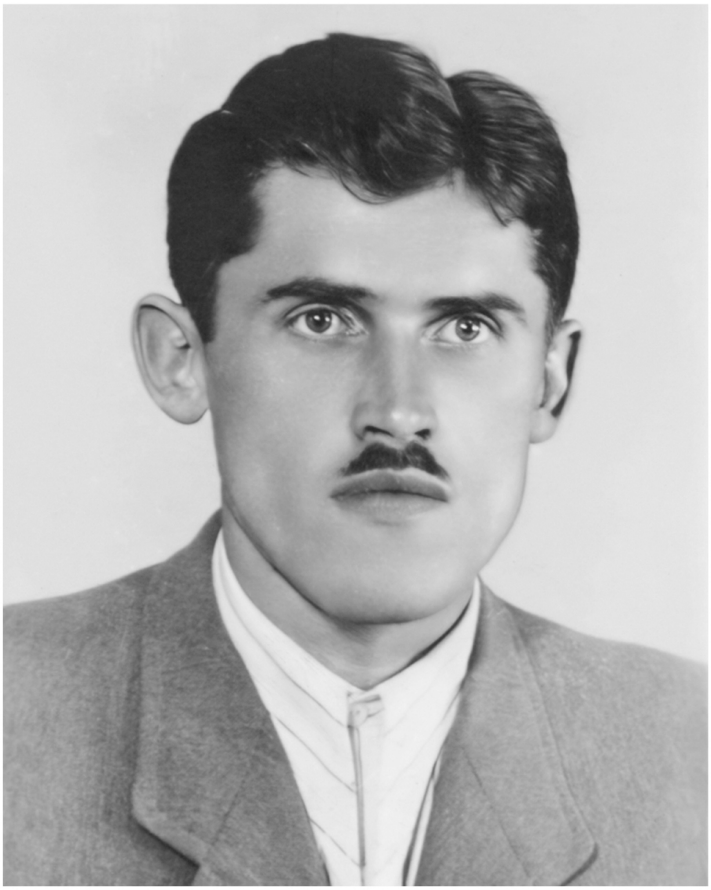
Urodził się 12 marca 1912 r. w Czarnym Dunajcu, w powiecie nowotarskim, jako syn Jana i Weroniki z domu Bartyzel. W okresie międzywojennym ukończył 5 klas szkoły powszechnej, pracował we własnym gospodarstwie rolnym oraz w miejscowym tartaku, założył też rodzinę. Należał do lokalnych struktur „Strzelca”.

Podczas okupacji niemieckiej od 1940 r. działał w konspiracji jako żołnierz placówki Związku Walki Zbrojnej, potem Armii Krajowej w Czarnym Dunajcu. W czasie akcji „Burza” został zmobilizowany do partyzantki, następnie prowadził wywiad terenowy na rzecz IV batalionu 1 Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej. Po zakończeniu II wojny światowej, jak wielu żołnierzy małopolskiej konspiracji, wstąpił do Milicji Obywatelskiej.

8 stycznia 1946 r. zbiegł z posterunku w Łopusznej w celu dołączenia do podziemia niepodległościowego. Walczył w szeregach Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica” Józefa Kurasia „Ognia”, uczestnicząc w wielu akcjach zbrojnych, m.in. w ataku na posterunek Milicji Obywatelskiej w Skrzydlnej. W drugiej połowie 1946 r. należał do 2. Kompanii tzw. „tatrzańskiej”, działającej na Podhalu. Następnie został przeniesiony do 5. kompanii operującej w Beskidzie Wyspowym.

Jego działalność niepodległościowa spotkała się z odwetem ze strony komunistów, którzy aresztowali jego żonę. On sam został zatrzymany 25 września 1946 r. w Słopnicach przez żołnierzy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego. 8 listopada 1946 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie obradujący na sesji wyjazdowej w Nowym Targu skazał go na karę śmierci. Franciszek Śmieszek został rozstrzelany 26 listopada 1946 r. w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie.

Szczątki Franciszka Śmieszka zostały odnalezione 7 lipca 2025 r. podczas prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na terenie Cmentarza Rakowickiego w Krakowie.

Eugeniusz Werens
1917 - 1947

Eugeniusz Werens, „Pik”

Urodził się 19 grudnia 1917 r. w Kielcach, jako syn Józefa i Zofii z domu Grudzień. We wrześniu 1939 r. brał udział w wojnie obronnej, za co został odznaczony Krzyżem Walecznych i Krzyżem Virtuti Militari oraz awansowany do stopnia podporucznika.

29 września 1939 r. został ciężko ranny w głowę i dostał się do niewoli niemieckiej na terenie Prus Wschodnich. W konspiracji jako „Jerzy Nowak” działał od 1940 r. Najpierw służył w szeregach Związku Walki Zbrojnej, następnie w Armii Krajowej. Działał w Kielcach i na Podkarpaciu gdzie, m.in., pełnił funkcję komendanta Placówki Armii Krajowej w Iwoniczu. Otrzymał wówczas awans do stopnia kapitana. W akcji „Burza” jego oddział brał udział w rozbiciu jednostek niemieckich stacjonujących w Iwoniczu, a następnie w opanowaniu miasta tworząc

29 sierpnia 1944 r. tzw. „Rzeczpospolitą Iwonicką”.

W 1944 r. ożenił się z Krystyną Matuszak. Dwaj bracia Eugeniusza, Tadeusz i Sławomir, również działający w konspiracji, zostali zamordowani przez Niemców w 1944 r. Trzeci brat Wacław zginął w obozie koncentracyjnym. Po zakończeniu wojny Eugeniusz Werens utworzył we Wrocławiu składającą się z byłych członków Armii Krajowej grupę, podporządkowaną początkowo miejscowemu Ruchowi Oporu Armii Krajowej, a następnie Zrzeszeniu „Wolność i Niezawisłość”. Głównym celem jej działań było likwidowanie grup podszywających się pod AK i WIN, a także zdobywanie środków na dalszą działalność niepodległościową. Po jednej z akcji powrócił do Kielc, gdzie 2 lipca 1946 r. został aresztowany razem z żoną, jej siostrą i matką. 13 grudnia 1946 r. Wojskowy Sąd Rejonowy we Wrocławiu skazał go na karę śmierci.

Wyrok wykonano 16 kwietnia 1947 r. w więzieniu przy ul. Kleczkowskiej we Wrocławiu. Jego żona została skazana na karę 7 lat pozbawienia wolności. W lutym 1947 r. urodziła w więzieniu córkę Lucynę, którą Eugeniusz zdążył zobaczyć jeszcze przed swoją śmiercią.

Szczątki Eugeniusza Werensa zostały odnalezione 12 kwietnia 2012 r. podczas prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej na terenie Cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu.

Jan Wierzbicki
1904 - 1949

sierż. Jan Wierzbicki, „Ryszard”

Urodził się 25 czerwca 1904 r. w Kurowie w powiecie puławskim jako syn Wincentego i Marii z domu Głębickiej. Przed II wojną światową służył w Policji Państwowej jako funkcjonariusz służby śledczej. W czasie okupacji niemieckiej został wcielony do Policji Polskiej Generalnego Gubernatorstwa, będąc jednocześnie czynnym uczestnikiem ruchu oporu w Warszawie jako członek wywiadu Armii Krajowej o pseudonimie „Ryszard”.

17 września 1945 r. ujawnił się przed Komisją Likwidacyjną Armii Krajowej w Warszawie jako podoficer Państwowego Korpusu Bezpieczeństwa – Urzędu Śledczego w Warszawie krajowej formacji policyjnej Delegatury Rządu na Kraj). Po ujawnieniu był zatrudniony w okręgowym Inspektoracie Ochrony Skarbowej w Warszawie. 25 listopada 1948

r. został zatrzymany w Warszawie przez funkcjonariuszy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego pod zarzutem szpiegostwa. 28 grudnia 1948 r. został przekazany do więzienia przy ul. Rakowieckiej w Warszawie, gdzie przeszedł brutalne śledztwo.

Zmarł 3 stycznia 1949 r. Pomimo wyraźnych śladów tortur, w protokole sekcji zwłok jako przyczynę zgonu wskazano powieszenie, które uznano oficjalnie za samobójstwo.

Szczątki Jana Wierzbickiego zostały odnalezione 8 maja 2025 r. podczas prac poszukiwawczych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej w kwaterze „C" na terenie Cmentarza Wojskowego przy ul. Powązkowskiej w Warszawie.

Obejrzyj film przedstawiający sylwetki 14 osób zidentyfikowanych przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN

***

Instytut Pamięci Narodowej prowadzi działania zmierzające do odnalezienia i identyfikacji ofiar reżimów totalitarnych w ramach działalności Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN.

Zespół historyków, archiwistów, archeologów oraz specjalistów z dziedziny antropologii, medycyny sądowej i genetyki prowadzi prace badawcze i ekshumacyjne w wielu miejscach w Polsce i za granicą. Specjaliści poszukują nieznanych miejsc pochówku osób poległych w walkach o niepodległość oraz ofiar totalitaryzmów z okresu od 8 listopada 1917 do 31 lipca 1990 roku. Celem prac jest ocalenie od niepamięci Polaków zamordowanych w zbrodniach oraz ich godny pochówek.

Videocast: Powracamy Po Swoich

Oddaj DNA

Mieczysław Ekonomiuk
1925 - 1951

Kalendariu
m Prac
Rok 2003
Rok 2006
Rok 2007
Rok 2008
Rok 2009

Rok 2011
Rok 2012
Rok 2013
Rok 2014
Rok 2015
Rok 2016
Rok 2017
Rok 2018
Rok 2019
Rok 2020
Rok 2021
Rok 2022
Rok 2023
Rok 2024
Rok 2025
Rok 2026